

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ (ГЕОГРАФІЯ) ДЛЯ УЧНІВ 6–9 КЛАСІВ

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Критерії є додатком до Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів Тиврівського ліцею Тиврівської селищної ради.

1.2. Критерії розроблено на основі: Загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів (додаток до наказу МОН України від 04.05.2026 № 722, пункт 7 розділу VI); Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів (наказ МОН України від 14.08.2026 № 1427); Державного стандарту базової середньої освіти (постанова КМУ від 30.09.2020 № 898, зі змінами, внесеними постановою КМУ від 06.08.2026 № 1000), зокрема додатка 10 «Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у природничій освітній галузі» (результати з кодом «ПРО»).

1.3. Об'єктом оцінювання є обов'язкові результати навчання, визначені Державним стандартом і згруповані за групами результатів природничої галузі. Конкретні очікувані результати визначаються модельною навчальною програмою, обраною закладом освіти; ці Критерії не залежать від вибору конкретної модельної програми.

1.4. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою відповідно до чотирьох рівнів навчальних досягнень (початковий 1–3, середній 4–6, достатній 7–9, високий 10–12) з урахуванням п'яти показників навчальної та пізнавальної діяльності, визначених наказом № 722.

1.5. Географія вивчається у 6–9 класах. Обов'язкові результати навчання визначено Державним стандартом окремо для адаптаційного циклу (у якому географія представлена 6 класом) та циклу базового предметного навчання (7–9 класи), тому критерії подано за циклами (розділи IV і V).

1.6. Поточне, тематичне, семестрове й річне оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою. Формувальне оцінювання — вербальне, рівневе або бальне на вибір учителя. Оцінюються продемонстровані навчальні результати.

РОЗДІЛ ІІ. ГРУПИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРИРОДНИЧОЇ ГАЛУЗІ

2.1. Оцінювання здійснюється за групами результатів природничої галузі, визначеними Державним стандартом (додаток 10):

Група	Зміст групи результатів (за Держстандартом, додаток 10)
1. Географічне дослідження	Виявляє проблему, формулює мету й гіпотезу, планує та проводить дослідження (спостереження, моделювання, робота з картою), аналізує й презентує результати (ПРО 1.1–1.6)
2. Робота з географічною інформацією	Здійснює пошук, оцінює та систематизує географічну інформацію; представляє її в різних формах (карти, схеми, діаграми, таблиці) (ПРО 2.1–2.2)
3. Пізнання природи й простору	Усвідомлює розмаїття природи; класифікує географічні об'єкти та явища; виявляє взаємозв'язки; усвідомлює значення географії (ПРО 3.1–3.4)
4. Розв'язання проблем і взаємодія	Розрізняє наукове мислення; аналізує та розв'язує географічні проблеми; працює в групі; оцінює власну діяльність (ПРО 4.1–4.5)

РОЗДІЛ III. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ЗА РІВНЯМИ (спільні для галузі)

3.1. Загальні критерії застосовуються до всіх груп результатів галузі та конкретизуються за циклами в розділах IV і V. Рівень навчальних досягнень визначається за сукупністю п'яти показників (додаток до наказу № 722, пункт 7 розділу VI):

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
Початковий	1	сприймає інформацію, отриману від особи, яка провадить педагогічну діяльність (далі — педагогічний працівник) (інших осіб), намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок	виконує частину навчальних дій / простих завдань за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	3	відтворює за зразком частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, відповідає на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі або з допомогою педагогічного працівника; потребує періодичного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
Середній	4	відтворює основну інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, знаходить в отриманій	виконує типові репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою педагогічного працівника; виконує частину	включається в комунікацію за ініціативою інших; реагує на звернення не завжди по суті; взаємодіє з групою формально	виявляє вміння епізодично

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
		інформації відповіді на прості запитання		завдання під час роботи в групі з допомогою інших учасників групи		
	5	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює за змістом отриманої інформації окремі запитання	виконує репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою або під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; взаємодіє з групою пасивно	виявляє вміння епізодично
	6	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює уточнювальні запитання за змістом отриманої інформації	виконує частково-пошукові завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу до інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння епізодично
Достатній	7	знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію, перетворює один вид інформації в інший за зразком, формулює запитання за змістом отриманої інформації	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом, розпізнає стандартні проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, співпрацює під час роботи в групі	долучається до комунікації переважно з ініціативи інших; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
	8	зіставляє і порівнює за заданою ознакою інформацію, отриману з різних джерел, перетворює один вид інформації в інший	виконує типові дослідницькі завдання, вирізняє проблемні ситуації з-поміж запропонованих,	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою	долучається до комунікації, за потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
			розв'язує їх відомим способом	педагогічного працівника, активно співпрацює з іншими учасниками групи, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі	учасників комунікації; бере участь у пошуку рішень	
	9	аналізує інформацію, отриману з різних джерел	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові й нетипові завдання	долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших осіб, розвиває ідеї, запропоновані іншими; порівнює власні думки з думками інших, наводить аргументи	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
Високий	10	узагальнює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; вибирає із множини відомих доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до організації роботи групи / активно співпрацює в групі для досягнення навчальних цілей; аналізує власні навчальні дії та дії групи щодо досягнення навчальних цілей	ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	11	оцінює інформацію, отриману з різних джерел за наданими критеріями	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання проблемних ситуацій і розв'язує їх різними способами	планує та організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; конструктивно взаємодіє у групі, аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії, аналізує дії	активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, розвиває думки інших учасників комунікації	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
				групи щодо досягнення навчальних цілей		
	12	оцінює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання нестандартних проблемних ситуацій і розв'язує їх доцільними способами, аргументуючи свій вибір	усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях самостійно / в парі / групі, оцінює ризики й прогнозує наслідки; обґрунтовує, аналізує та оцінює власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює / планує / організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; оцінює власний внесок та діяльність групи для отримання очікуваного результату	виступає посередником у комунікації; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, формує власну лінію обґрунтування; спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети; надає конструктивний й зворотний зв'язок	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

4. Критерії за групами результатів: 6 клас — адаптаційний цикл

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
1. Географічне дослідження	За постійної допомоги виявляє лише окремі прості географічні питання; мети й гіпотези дослідження не формулює; спостереження та роботу з картою виконує фрагментарно.	За зразком формулює просте питання географічного дослідження; за планом спостерігає, працює з картою чи моделлю; окремі висновки робить з допомогою.	Самостійно або з допомогою виявляє проблему дослідження, визначає мету; планує й проводить спостереження, моделювання, роботу з географічною картою; аналізує результати й формулює висновки.	Упевнено виявляє й формулює проблему географічного дослідження, висуває гіпотезу; самостійно планує й проводить дослідження різними методами; аналізує результати, презентує їх і здійснює самоаналіз.
2. Робота з географічною інформацією	За постійної допомоги знаходить лише окрему географічну	За зразком здійснює пошук географічної інформації;	Самостійно або з допомогою здійснює пошук, порівнює й	Упевнено здійснює пошук, критично оцінює й систематизує географічну

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
	інформацію; систематизувати її не може.	порівнює та систематизує її з допомогою; подає у простій формі (таблиця, підпис на карті).	систематизує географічну інформацію; представляє її в різних формах (картосхема, діаграма, таблиця).	інформацію з різних джерел; доцільно представляє її у формі карт, схем, діаграм, зокрема цифровими засобами.
3. Пізнання природи й простору	За постійної допомоги називає окремі природні об'єкти; класифікувати їх і виявляти зв'язки не може.	За зразком класифікує основні географічні об'єкти та явища; з допомогою встановлює найпростіші взаємозв'язки в природі.	Самостійно або з допомогою класифікує географічні об'єкти та явища; встановлює взаємозв'язки природних об'єктів, явищ і процесів; усвідомлює значення географії.	Усвідомлює розмаїття природи та простору; самостійно класифікує об'єкти й явища за різними ознаками; обґрунтовує взаємозв'язки природних і суспільних процесів; оцінює значення географічних знань.
4. Розв'язання проблем і взаємодія	За постійної допомоги не відрізняє наукове пояснення від побутового; географічної проблеми не аналізує; у груповій роботі пасивний.	За зразком аналізує просту географічну проблему; обирає з допомогою спосіб її розв'язання; долучається до групової роботи за визначеною роллю.	Самостійно або з допомогою аналізує проблему, обирає ідеї та засоби її розв'язання; продуктивно працює в групі; оцінює власну діяльність.	Розрізняє наукове й ненаукове мислення; самостійно аналізує та розв'язує географічні проблеми, пропонує власні способи; результативно взаємодіє в групі; об'єктивно оцінює діяльність свою і групи.

5. Критерії за групами результатів: 7–9 класи — цикл базового предметного навчання

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
1. Географічне дослідження	За постійної допомоги виявляє окремі географічні питання; дослідження не планує; спостереження й роботу з картою виконує фрагментарно.	За зразком формулює питання й мету дослідження; за планом проводить спостереження, моделювання, роботу з картою; окремі висновки робить з опорою.	Самостійно виявляє проблему дослідження, визначає мету й формулює гіпотезу; планує й проводить дослідження різними методами; аналізує результати, формулює висновки та презентує їх.	Упевнено виявляє й обґрунтовує проблему географічного дослідження, висуває й перевіряє гіпотезу; самостійно планує й реалізує складне дослідження; критично аналізує результати, презентує та здійснює ґрунтовний самоаналіз.
2. Робота з географічною інформацією	За постійної допомоги знаходить окрему інформацію; оцінити й систематизувати її не може.	За зразком здійснює пошук і систематизує географічну інформацію; подає	Самостійно здійснює пошук, оцінює й систематизує географічну	Упевнено здійснює пошук, критично оцінює достовірність і систематизує інформацію з різних

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
		її у визначеній формі.	інформацію; представляє її в різних формах (карти, картограми, діаграми, графіки).	джерел; доцільно й переконливо представляє її різними, зокрема цифровими, засобами.
3. Пізнання природи й простору	За постійної допомоги називає окремі об'єкти; зв'язків і закономірностей не виявляє.	За зразком класифікує географічні об'єкти та явища; з опорою встановлює окремі взаємозв'язки.	Самостійно класифікує географічні об'єкти та явища за різними ознаками; обґрунтовує взаємозв'язки між природними об'єктами, явищами й процесами; усвідомлює значення географії для суспільства.	Усвідомлює цілісність і розмаїття природи та простору; самостійно виявляє закономірності й причинно-наслідкові зв'язки природних і суспільних процесів; оцінює роль географії, технологій і сталого розвитку.
4. Розв'язання проблем і взаємодія	За постійної допомоги не відрізняє наукове мислення; проблему не аналізує; у групі пасивний.	За зразком аналізує географічну проблему; обирає спосіб розв'язання з опорою; працює в групі за визначеною роллю.	Самостійно аналізує проблему, обирає стратегію розв'язання із запропонованих або пропонує власну; продуктивно взаємодіє в групі; оцінює власну діяльність і діяльність групи.	Розрізняє наукове й ненаукове мислення; самостійно розв'язує складні географічні проблеми, обґрунтовує власні стратегії; ефективно організовує роботу групи; критично оцінює діяльність і результати.

6. Критерії оцінювання окремих видів навчальної діяльності

Критерії конкретизуються відповідно до очікуваних результатів і завчасно повідомляються учням. Оцінювання за видами робіт не замінює критеріїв за групами результатів.

6.1. Робота з географічною картою та атласом

Оцінюється: Орієнтування за картою, використання легенди й масштабу, визначення географічного положення, пошук і пояснення просторової інформації.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	За підтримки розпізнає на карті окремі відомі географічні об'єкти; користується окремими умовними знаками; визначає напрямки або положення об'єкта лише за зразком; має труднощі з використанням масштабу.
Середній (4–6)	Знаходить і показує основні географічні об'єкти; користується легендою карти, визначає напрямки та приблизні відстані; за планом характеризує географічне положення, але допускає окремі неточності.
Достатній (7–9)	Самостійно орієнтується за різними картами, правильно використовує легенду й масштаб; визначає та характеризує географічне положення об'єктів, установлює просторові зв'язки й обґрунтовує висновки картографічними даними.

Високий (10–12)	Вільно працює з картами різного змісту й масштабу; зіставляє кілька карт, виявляє просторові закономірності, пояснює взаємозв'язки та використовує картографічну інформацію для розв'язання нових і проблемних завдань.
------------------------	---

6.2. Контурна карта

Оцінюється: Правильність локалізації та позначення об'єктів, використання умовних знаків, відповідність завданню й охайність, що забезпечує читабельність карти.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	За допомогою позначає окремі географічні об'єкти; допускає суттєві помилки в їх локалізації, підписах або умовних знаках; оформлення частково ускладнює читання карти.
Середній (4–6)	Позначає більшість основних об'єктів за зразком; загалом правильно використовує умовні знаки й підписи, але допускає окремі помилки в локалізації або оформленні; карта переважно читабельна.
Достатній (7–9)	Самостійно й правильно локалізує та позначає об'єкти; доречно використовує умовні знаки, кольори й підписи; дотримується вимог завдання, карта точна, охайна та читабельна.
Високий (10–12)	Точно й системно виконує складніше картографічне завдання; раціонально добирає умовні позначення, відображає просторові зв'язки та закономірності, створює інформативну й добре організовану контурну карту.

6.3. Географічні задачі

Оцінюється: Вибір способу розв'язання, правильність обчислень, одиниць вимірювання, пояснення результату та його географічного змісту.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	За підтримки виділяє окремі дані та шукану величину; виконує окрему обчислювальну дію за зразком; часто помиляється у формулах, одиницях або поясненні результату.
Середній (4–6)	Розв'язує типову задачу за відомим алгоритмом; правильно використовує основні формули й одиниці, але допускає окремі обчислювальні чи логічні неточності; географічний зміст результату пояснює частково.
Достатній (7–9)	Самостійно аналізує умову, обирає доцільний спосіб, правильно виконує обчислення й перетворення одиниць; перевіряє результат та обґрунтовано пояснює його географічний зміст.
Високий (10–12)	Розв'язує складніші й комбіновані географічні задачі; порівнює способи, обґрунтовує вибір, оцінює реалістичність і точність результату та застосовує розрахунки для аналізу нових географічних ситуацій.

6.4. Практична робота

Оцінюється: Виконання визначених практичних дій, застосування картографічних і статистичних джерел, точність результатів та обґрунтованість висновків.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	Виконує окремі практичні дії за детальною інструкцією; користується картою, таблицею чи іншим джерелом з допомогою; фіксує частину результатів, висновок формулює за підказкою.
Середній (4–6)	Виконує практичну роботу за запропонованим алгоритмом; використовує основні картографічні й статистичні джерела; отримує загалом правильні результати та формулює простий висновок.

Достатній (7–9)	Самостійно виконує послідовність практичних дій, добирає потрібні карти, таблиці й дані; точно опрацьовує інформацію, аналізує результати та формулює обґрунтований географічний висновок.
Високий (10–12)	Самостійно планує або вдосконалює спосіб виконання роботи; інтегрує дані з кількох джерел, критично оцінює їх, порівнює результати й формулює аргументовані висновки та прогнози.

6.5. Географічне дослідження / спостереження

Оцінюється: Формулювання питання, планування, добір методів, фіксація й аналіз даних, висновки та представлення результатів.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	За підтримки визначає об'єкт дослідження або спостереження; виконує окремі дії за готовим планом; фіксує поодинокі дані; висновок неповний або сформульований з допомогою.
Середній (4–6)	За запропонованим планом проводить просте дослідження чи спостереження; добирає відомий метод, фіксує основні дані, порівнює їх і формулює простий висновок.
Достатній (7–9)	Самостійно формулює дослідницьке питання, планує основні етапи, добирає доречні географічні методи, систематично збирає й аналізує дані та обґрунтовано представляє результати.
Високий (10–12)	Самостійно проєктує дослідження, обґрунтовує вибір методів і джерел, аналізує надійність та обмеження даних, виявляє закономірності, формулює аргументовані висновки й пропонує подальші напрями дослідження.

6.6. Робота зі статистичними даними, таблицями й діаграмами

Оцінюється: Читання, порівняння, перетворення й інтерпретація даних, виявлення закономірностей і формулювання висновків.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	Зчитує окремі явно подані показники з таблиці або діаграми; за допомогою порівнює два значення; має труднощі з інтерпретацією даних і формулюванням висновку.
Середній (4–6)	Читає таблиці й діаграми, порівнює основні показники, виконує прості обчислення та за зразком перетворює дані в іншу форму; формулює очевидні висновки.
Достатній (7–9)	Самостійно аналізує й порівнює статистичні дані, обчислює необхідні показники, будує або перетворює таблиці й діаграми, виявляє тенденції та формулює обґрунтовані географічні висновки.
Високий (10–12)	Критично аналізує складніші набори статистичних даних, зіставляє різні способи їх подання, виявляє закономірності й аномалії, оцінює обмеження даних та формулює аргументовані прогнози.

6.7. Усна відповідь / географічне пояснення

Оцінюється: Точність понять і фактів, логічність, пояснення причинно-наслідкових зв'язків, використання карт і доречних прикладів.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	Називає окремі географічні факти, об'єкти або поняття з допомогою; відповідь фрагментарна; причинно-наслідкові зв'язки майже не пояснює; картою користується лише за підказкою.

Середній (4–6)	Відтворює основні поняття й факти, описує географічний об'єкт або явище за планом; наводить прості приклади, частково пояснює причини й наслідки; допускає окремі неточності.
Достатній (7–9)	Самостійно й логічно пояснює географічні процеси та явища; правильно використовує поняття, карти й фактичні дані; установлює причинно-наслідкові та просторові зв'язки, добирає доречні приклади й аргументує висновки.
Високий (10–12)	Дає повне, системне й доказове географічне пояснення; інтегрує інформацію з карт, статистики та інших джерел, аналізує складні взаємозв'язки, порівнює території й процеси та формулює самостійні узагальнення.

6.8. Проблемна ситуація / географічний кейс

Оцінюється: Аналіз умов, використання доказів, вибір та обґрунтування способу розв'язання, оцінювання наслідків.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	За допомогою визначає окремі факти й проблему кейсу; пропонує просте рішення без достатнього географічного обґрунтування; використовує поодинокі дані.
Середній (4–6)	Визначає основну проблему, використовує відомі географічні знання та окремі докази; пропонує прийнятний спосіб розв'язання й частково пояснює можливі наслідки.
Достатній (7–9)	Самостійно аналізує умови й причини проблеми, добирає релевантні карти, дані та факти, порівнює кілька варіантів рішення, обґрунтовує вибір і оцінює його географічні, соціальні чи екологічні наслідки.
Високий (10–12)	Комплексно аналізує проблемну ситуацію з різних просторових і часових позицій; критично оцінює докази та альтернативи, прогнозує коротко- й довгострокові наслідки та пропонує аргументоване, реалістичне рішення.

6.9. Проєкт / презентація

Оцінюється: Відповідність меті, достовірність джерел, аналіз географічної інформації, обґрунтованість висновків і якість представлення.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	Виконує окремі елементи проєкту з істотною підтримкою; використовує мінімум запропонованої інформації; географічний зміст розкрито фрагментарно; презентація неповна.
Середній (4–6)	Виконує основні етапи проєкту за планом; використовує доступні джерела, відтворює основні відомості, створює зрозумілий продукт і формулює прості висновки; презентує результат із незначною допомогою.
Достатній (7–9)	Самостійно або відповідально в групі планує й виконує проєкт; добирає надійні джерела, аналізує карти й дані, формулює обґрунтовані висновки та впевнено й логічно представляє результат.
Високий (10–12)	Створює оригінальний і змістовний географічний проєкт; критично оцінює й інтегрує різні джерела, застосовує картографічні та статистичні матеріали, формулює самостійні висновки й переконливо захищає результат.

6.10. Тестові та короткі письмові завдання

Оцінюється: Правильність виконання відповідно до визначених очікуваних результатів.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	Результат за заздалегідь визначеною шкалою відповідає початковому рівню; правильно виконує окремі прості завдання на розпізнавання географічних об'єктів, фактів і понять.

Середній (4–6)	Результат за визначеною шкалою відповідає середньому рівню; правильно виконує значну частину базових завдань, відтворює основні відомості та застосовує знання в типових ситуаціях.
Достатній (7–9)	Результат за визначеною шкалою відповідає достатньому рівню; правильно виконує більшість завдань, зокрема на роботу з картою й даними, аналіз просторових зв'язків, застосування знань і формулювання висновків.
Високий (10–12)	Результат за визначеною шкалою відповідає високому рівню; успішно виконує завдання різної складності, у тому числі на аналіз, порівняння, інтерпретацію даних, критичне оцінювання та застосування географічних знань у нових ситуаціях.

6.11. Комплексна / підсумкова робота

Оцінюється: Сукупність визначених результатів за групами, застосування географічних знань і вмінь у відповідних завданнях.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	Демонструє початкове досягнення окремих визначених результатів; виконує переважно прості завдання на розпізнавання й відтворення; у роботі з картою, даними та застосуванні знань потребує підтримки.
Середній (4–6)	Досягає базового рівня за частиною або більшістю визначених результатів; виконує типові завдання, відтворює основні географічні відомості, працює з простими картами й даними та формулює нескладні висновки.
Достатній (7–9)	Демонструє достатню сформованість визначених результатів; самостійно виконує комплексні завдання, аналізує карти й статистичні дані, пояснює географічні закономірності, застосовує знання та аргументує висновки.
Високий (10–12)	Демонструє високий рівень сформованості визначених результатів; інтегровано застосовує картографічні, статистичні й теоретичні знання, критично аналізує інформацію, установлює складні просторові зв'язки та розв'язує нові проблемні завдання.

7. Поточне та тематичне оцінювання

7.1. Поточне оцінювання здійснюється за релевантними результатами навчальної діяльності; оцінка не є обов'язковою на кожному уроці. Тематичне оцінювання визначається за сукупністю поточних результатів та/або підсумкової роботи, не є механічним середнім арифметичним.

7.2. Підсумкова робота перед тематичним оцінюванням проводиться відповідно до Положення. Її зміст, форма й обсяг визначаються очікуваними результатами та наявними доказами їх досягнення; вона не є єдиним джерелом тематичного результату.

8. Семестрове, річне та повторне оцінювання

8.1. Семестровий і річний результати визначаються відповідно до Положення за сукупністю релевантних результатів з урахуванням динаміки поступу, а не механічним середнім арифметичним. Оцінювання за групами результатів здійснюється відповідно до встановленого закладом порядку без дублювання оцінок.

8.2. Повторне оцінювання здійснюється відповідно до пункту 3.9 Положення. Необґрунтована вимога повторно виконувати роботу виключно для механічної зміни результату не допускається. За об'єктивних обставин учитель визначає доступну форму й час оцінювання.

9. Прикінцеві положення

9.1. Ці Критерії застосовуються у взаємозв'язку з Положенням. Учитель конкретизує критерії відповідно до очікуваних результатів і завчасно ознайомлює з ними учнів.

9.2. У разі зміни нормативних вимог застосовуються акти вищої юридичної сили та чинна редакція Положення.